

Sygn. akt: III AUa 50/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

Sędziowie: SSA Ewa Naze

SSO del. Dorota Rzeźniowiecka

Protokolant: stażysta Paulina Działońska

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2012 r. w Łodzi

sprawy **A. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę z tytułu opieki nad dzieckiem,

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 9 listopada 2011 r., sygn. akt: IX U 356/10;

oddala apelację.

\

III AUa 50/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 lutego 2010 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. odmówił A. G. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki uznając, że wnioskodawczyni nie sprawowała w sposób stały i ciągły opieki nad swoją córką - J. G., a zatem nie spełniła jednej z podstawowych przesłanek uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki z dnia 15 maja 1989 roku.

W odwołaniu od powyższej ubezpieczona wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury z tytułu opieki, podnosząc że sprawowała stałą i ciągłą opiekę nad córką J., która jest osobą całkowicie niezdolną do pracy w związku z chorobą psychiczną co uniemożliwiło odwołującej kontynuowanie zatrudnienia, które to ustało w dniu 31 grudnia 1998 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniosł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi wyrokiem z dnia 9 listopada 2011r. oddalił odwołanie i ustalił następujący stan faktyczny : A. G. urodziła się w dniu (...). W dniu (...) urodziła się córka

wnioskodawczyni - J. G., która począwszy od 1982 roku jest leczona psychiatrycznie. (...) do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności wydał w dniu 4 października 2000 roku orzeczenie, którym zaliczył J. G. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności wskazując, że niepełnosprawność istnieje od dnia 1982 roku.

J. G. była leczona psychiatrycznie od 3 roku życia, początkowo z powodu natręctw. W 2000 roku była hospitalizowana na oddziale psychiatrycznym, gdzie zdiagnozowano schizofrenię paranoidalną.

J. G. mimo schorzenia psychiatrycznego ukończyła szkołę podstawową, następnie szkołę średnią, zdając w 1998 roku egzamin maturalny. Córka wnioskodawczyni w okresie szkolnym była osobą samodzielną, potrafiła sama się ubrać, zadbać o toaletę, zrobić drobne zakupy, przygotować sobie posiłek, zdarzało się, że wracała do domu ze szkoły komunikacją miejską. Pogorszenie jej stanu zdrowia psychicznego nastąpiło pod koniec 1998, co było związane z rozpadem związku małżeńskiego wnioskodawczyni.

Wnioskodawczyni od dnia 1 marca 1991 roku była zatrudniona w pełnym wymiarze u pracy w (...) Budowlanym Przedsiębiorstwie (...), E. K., (...) Spółce Jawnej na stanowisku kierownika technicznego. W dniu 3 grudnia 1998 roku wnioskodawczyni zwróciła się do pracodawcy z prośbą o rozwiązanie stosunku pracy za porozumieniem stron, co zostało przez niego uwzględnione. Stosunek pracy został rozwiązany w dniu 31 grudnia 1998 roku.

W dniu 4 stycznia 1999 roku wnioskodawczyni zwróciła się do pracodawcy o ponowne przyjęcie do pracy na stanowisku kierownika działu technicznego. W dniu 4 stycznia 1999 roku (...) Budowlane Przedsiębiorstwo (...), E. K., i (...) Spółka Jawna zawarła z A. G. umowę o pracę na czas określony do dnia 31 marca 1999 roku, na podstawie której wnioskodawczyni została zatrudniona w niepełnym wymiarze czasu pracy, tj. 1/2 etatu, na stanowisku kierownik działu technicznego. Jako dzień rozpoczęcia pracy wskazano 1 stycznia 1999 roku. Aneksami z dnia 1 kwietnia 1999 roku zmieniono warunki płacy i pracy wnioskodawczyni, ustalone umową z dnia 4 stycznia 1999, w ten sposób, że A. G. została zatrudniona na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano biuro firmy.

Wnioskodawczyni w zakresie swoich obowiązków miała wykonywanie czynności związanych z zamówieniami publicznymi, tj. przygotowywanie ofert na przetargi, kosztorysów, ocen. Przygotowanie oferty przetargowej średnio zajmowało wnioskodawczyni co najmniej 8 godzin. Krótkie oferty wnioskodawczyni przygotowywała w ciągu 24 godzin, dłuższe wymagały częstokroć opracowywania tygodniowego. (...) Budowlane Przedsiębiorstwo (...), E. K., (...) Spółce Jawnej w okresie od 1991 roku do 1998 roku brało udział średnio w 4 - 6 przetargach w miesiącu. Wnioskodawczyni do 1998 roku pracowała w siedzibie firmy przez średnio 5-6 godzin dziennie, pozostałą pracę wykonywała w domu. Od 1999 roku wnioskodawczyni częściej pracowała w domu, miała wówczas ustalony indywidualny, normowany czas pracy, średnio jeździła do pracy dwa razy w tygodniu na dwie godziny.

W dniu 22 sierpnia 2011 roku J. G. została zbadana przez biegłego lekarza psychologa - G. J., która po przeprowadzeniu badania psychologicznego rozpoznała u niej występowanie zaburzeń psychotycznych o obrazie schizofrenii paranoidalnej w postaci wyobcowania z kontaktów interpersonalnych, nadmiernej nieufności, urojeniowego myślenia i związanych z nim lęków, skłonność do zachowań dziwacznych, dysforycznych, agresywnych i autoagresji, występowania stanów obniżonego nastroju. Biegła podała, że występowanie u badanej obniżonej kontroli swojego zachowania oraz skłonność do znacznej dezorganizacji zachowania z nasilonymi tendencjami dysforii, agresji i autoagresji z sytuacji dla niej trudnych wynikających z jej urojeniowych interpretacji rzeczywistości, nie jest ona zdolna do samodzielnej egzystencji i winna zostawać pod opieką innych osób.

J. G. została również zbadana przez biegłego sądowego lekarza psychiatrę - lek. dr G. P., który zdiagnozował u córki wnioskodawczyni schizofrenię paranoidalną. Biegły podał, że J. G. jest osobą całkowicie niezdolną do pracy i niezdolną do samodzielnej egzystencji, którą należy datować na przełom 1999 roku i 2000 roku, kiedy to rozpoznano u córki wnioskodawczyni schizofrenię paranoidalną.

Ubezpieczona posiada staż pracy w ilości 23 lat, 2 miesięcy i 28 dni, na co składają się okresy składkowe w wysokości 18 miesięcy, 5 miesięcy i 17 dni oraz okresy nie składkowe w ilości 4 lat, 9 miesięcy i 11 dni.

Ubezpieczona jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, jednakże wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

W dniu 26 stycznia 2010 roku A. G. złożyła wniosek o emeryturę.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Stosownie do art. 186 ust.3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) do wniosków osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949r., które do dnia wejścia w życie ustawy nie zgłosiły wniosku o emeryturę, mimo że spełniły warunki do nabycia prawa do świadczenia - stosuje się przepisy ustaw i dekretu wymienionych w art. 195 dotyczące ranków nabycia prawa do emerytury, chyba że przepisy ustawy są dla tych osób korzystniejsze.

A. G. urodziła się w dniu (...)roku, wniosek o emeryturę złożyła w dniu 26 stycznia 2010 roku, a zatem wobec przepisu art. 186 ust. 3 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4.1.2000r. (K ;99), wniosek ten jako złożony po 31.12.1998r. przez osobę urodzoną po 31.12.1948 r. podlegał rozpatrzeniu na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. rozporządzenie Rady Ministrów z 15 maja 1989 roku (DZ. U. z 1989 roku, 28, poz. 149).

Zdaniem Sądu przez pojęcie stałej opieki należy rozumieć opiekę wykonywaną w sposób ciągły, codziennie, bez przerwy i w zasadzie przez całą dobę, co z kolei wyklucza możliwość jednoczesnego świadczenia pracy na podstawie stosunku pracy. Konieczności sprawowania pojętej stałej opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem, jako przesłanki prawa do wcześniejszej emerytury, nie podważa jednak ewentualne korzystanie ze sporadycznej, czy nawet stałej pomocy członków najbliższej rodziny. Wprost przeciwnie, świadczenie takiej pomocy, jako przejaw wewnątrzrodzinnego solidaryzmu, jest przedmiotem moralno-prawnej powinności, zaś korzystanie z niej stanowi najogólniejszy warunek efektywności tej specyficznej opieki, której ciężar może często przekraczać granice psychofizycznej wytrzymałości bezpośredniego opiekuna (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2004r., sygn. akt II UK 297/03. OSNP 2005/1/11).

Sąd podkreślił w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia iż emerytura dla osób opiekujących się dziećmi ze względu na stan ich zdrowia ma kompensować utratę możliwości uzyskania przez ubezpieczonego dochodu z własnej pracy, jest świadczeniem szczególnym i stanowi odstępstwo od ogólnych zasad nabywania prawa do emerytury. Z tego powodu warunki do jej nabycia należy stosować ściśle, co wyklucza słuszność twierdzenia wnioskodawczyni, aby na równi traktować sytuację, w której ubezpieczony w myśl ustawy "nie może lub nie mógł kontynuować zatrudnienia" z sytuacją, gdy co prawda wykonywał pracę i jednocześnie sprawował opiekę, ale czynił to ze szczególnym wysiłkiem i nakładem nadmiernym w stosunku do tego, który byłby wymagany, gdyby nie pracował. Zdaniem Sądu, punkt ciężkości wśród tych przesłanek tkwi w stałości opieki i jej kwalifikowanym charakterze, związanym z brakiem możliwości samodzielnego spełniania przez dziecko czynności pielęgnacyjnych lub samoobsługowych. Z kolei "stałość" tej kwalifikowanej opieki wyraża się w konieczności jej sprawowania w sposób ciągły, codziennie, bez jakiegokolwiek przerwy i w zasadzie przez całą dobę, co wyklucza możliwość podjęcia zatrudnienia. Z kolei interes dziecka polega na tym, by osoba, która sprawuje nad nim osobistą opiekę, wykonywała tę opiekę w sposób ciągły i przerwany, co jest możliwe tylko wówczas gdy osoba opiekująca się nie kontynuuje zatrudnienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2008 roku, sygn. akt I UK 362/07).

Sąd uznał zatem, że wnioskodawczynie nie spełniła podstawowej przesłanki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, wyszczególnionej w §1 ust. 1 przywołanego powyżej rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki z dnia 15 maja 1989 roku. Wnioskodawczynie zarówno przed dniem 31 grudnia 1998 roku, jak i po tym dniu kontynuowała zatrudnienie w (...) Spółce Jawnej. Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, nie każde zatrudnienie ale jedynie takie zatrudnienie, które uniemożliwia sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem w sposób ciągły i nieprzerwany wyklucza możliwość spełnienia przesłanek do nabycia prawa do emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2005 roku, sygn. akt I UK 310/04, z dnia 30 lipca 1997 roku, sygn. akt II UKN 202/97, rok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 października 2005 roku, sygn. akt III AU a V05).

W ocenie Sądu orzekającego stosunek pracy, który realizowała wnioskodawczynie przed dniem 31 grudnia 1998 roku, jak i po dniu 1 stycznia 1999 roku, uniemożliwiał jej wykonywanie stałej osobistej opieki nad córką J. G.. Wnioskodawczynie była zatrudniona w (...) Budowlanym Przedsiębiorstwie (...), na stanowisku kierownika działu technicznego, do jej obowiązków należało sporządzanie kosztorysów, ocen i ofert przetargowych, co było pracą bardzo pracochłonną, z zeznań zarówno wnioskodawczynie jak i świadka - I. G. wynika, że sporządzenie jednej oferty przetargowej zajmowało wnioskodawczynie co najmniej 8 godzin dziennie, krótkie oferty była ona w stanie sporządzić w ciągu 24 godzin, dłuższe zaś wymagały tygodniowego opracowania. Nadto świadek zeznał, iż zdarzało się, że przystępował do przetargu w ciągu 24 godzin, co wymagało większego wysiłku po stronie ubezpieczonej, bowiem miała ona krótszy czas na gotowanie oferty. Zasygnalizować należy, iż bez znaczenia dla realiów rozstrzyganej sprawy, jest czy wnioskodawczym swą pracę świadczyła w siedzibie firmy, czy też w domu, i jej praca była pracą wymagającą wyjątkowego wysiłku umysłowego i nawet gdy pracowała przed komputerem w domu, to oczywistym jest, że w tym czasie nie sprawowała osobistej opieki nad niepełnosprawną córką. Nadto podnieść należy, iż od dnia 1 stycznia 9 roku wnioskodawczynie w dalszym ciągu pozostawała w zatrudnieniu, a skoro przesłanką uprawniającą do świadczenia emerytalnego jest niemożność kontynuowania zatrudnienia z powodu konieczności sprawowania opieki nad dzieckiem, to nie może nabyć prawa osoba, która to zatrudnienie kontynuuje, bowiem oznacza to, że warunki uprawniające do wcześniejszej emerytury nie zostały przez wnioskodawczynię spełnione.

Uwadze Sądu nie umknęła również okoliczność, że stan zdrowia J. G. w 1998 roku, nie uzasadniał sprawowania nad nią stałej osobistej opieki. Wnioskodawczynie zeznała, że w 1998 roku jej córka zdała egzamin maturalny, była osobą samodzielną robiła drobne zakupy, przygotowywała sobie posiłek, potrafiła korzystać z komunikacji miejskiej. Nadto biegły sądowy psychiatra w wydanej opinii podał, że J. G. jest osobą całkowicie niezdolną do pracy i niezdolną do samodzielnej egzystencji od przełomu 1999 a i 2000 roku, a zatem przed dniem 31 grudnia 1998 roku nie wymagała stałej osobistej opieki, co z kolei przekłada się na okoliczność, iż stan zdrowia córki wnioskodawczynie istniejący w dniu 31 grudnia 1998 roku - nie mógł stanowić przyczyny ustania zatrudnienia.

W apelacji ubezpieczona, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżyła powyższy wyrok w całości, zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci art. 217 § 1, art. 227 i art. 232, 233 i art. 328 k.p.c., mających wpływ na treść wyroku, a polegającym na:

- nie przeprowadzeniu prawidłowego postępowania dowodowego, polegającego na pominięciu wyjaśnienia i ustalenia istotnej dla sprawy okoliczności poprzez oddalenie wniosków pełnomocnika odwołującej o dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków B. K., I. T., A. W. (1) oraz dowodu o wydanie ustnej uzupełniającej opinii przez biegłych lekarzy psychologa i psychiatrę na okoliczność ustalenia daty powstania całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji,

- nie rozważeniu w sposób bezstronny i wszechstronny (art. 233 § 1 k.p.c.) dowodów zgromadzonych w aktach sprawy w postaci dokumentacji lekarskiej, zaświadczeń oraz orzeczeń, zeznań świadków oraz odwołującej się A. C.,

- sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez przyjęcie, że A. G. nie sprawowała stałej osobistej opieki nad chorym dzieckiem, zaś J. G. na dzień 31.12.1998r. nie wymagała stałej osobistej opieki,

- pominięciu w całości zebranego materiału - w postaci wyjaśnień informacyjnych stron, oświadczeń i zarzutów przez nie zgłaszanych - nie spełnia wymagań zawartych w art. 328 § 2 k.p.c.;

II. naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz. U. 1989 r. Nr 28 poz. 149 ze zm.) poprzez błędne przyjęcie przez Sąd, że każde zatrudnienie, które uniemożliwia sprawowanie opieki nad dzieckiem w sposób ciągły i nieprzerwany a także, że podjęcie pracy po ustaniu zatrudnienia w sposób definitywny wyklucza możliwość spełnienia przesłanek do nabycia emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem.

Pełnomocnik skarżącej wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków: B. K., I. T. i A. W. (1) na okoliczność objawów chorobowych występujących u J. G. w okresie od 1991 do 2004 - do chwili obecnej; uszczegółowienia danych dotyczących okresu powstania choroby, ujawnienia się choroby i jej rozpoznania oraz o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej ustnej opinii biegłych psychologa klinicznego i psychiatry na okoliczność:

- ustalenia czy stwierdzona u J. G. choroba psychiczna jest schorzeniem określonym w § 1 ust. pkt 1-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz. U. 1989 r. Nr 28 poz. 149 ze zm.), tj. czy jest to choroba psychiczna uniemożliwiająca samodzielność w decyzjach lub czynnościach życia codziennego, czy niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 18 roku życia J. G., czy na dzień 31.12.1998 r. J. G. była niezdolna do samodzielnej egzystencji,

- ustosunkowania się biegłych do orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z dnia 15.11.2000 r. , 15.07.2002 r., wypisu z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 23.07.2004r., i zawartej w nich informacji o dacie powstania niepełnosprawności (dacie powstania choroby w 1982 r.)

- ustalenia czy występujące u J. G. tiki i zaburzenia emocjonalne, natręctwa zachowań, objawy lekowe z nastawieniami urojeniowymi (lęk w obcym środowisku, unikanie rówieśników, lękliwość w kontaktach z kolegami i koleżankami), urojenia cichego monologowania, dziwactwa (np. nadmierna ekspresja uczuć do siostry, ruchy mimowolne, grymasy, mruczenie, powtarzanie zdań, kiwanie się na boki, patrzenie na boki, przymus dotykania), zaburzenia emocjonalne oraz trudności adaptacji (zaświadczenie prof. A. W. (2) z dnia 10.10.1997 r., karta chorobowa z Gabinetu Psychiatrycznego prof. A. W. (1) z okresu 23.12.1994r.- 28.07.1995r., zaświadczenie lekarskie z dnia 18.04.2011r. (...) Szpitala (...), Zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia z dnia 4.09.2000r.) świadczyły o istniejącej postępującej chorobie psychicznej (wówczas nie zdiagnozowanej);

ponadto wniósł o dopuszczenie dowodu z orzeczenia (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 14 listopada 2011r. na okoliczność ustalenia aktualnego stopnia niepełnosprawności oraz ustalenia daty istnienia niepełnosprawności.

Wskazując na powyższe podstawy apelacji, apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W celu wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności faktycznych sprawy w szczególności określenia daty powstania u córki wnioskodawczyni całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji , Sąd Apelacyjny przeprowadził uzupełniające postępowanie dowodowe w postaci dowodu z ustnych wyjaśnień biegłego psychiatry i ustalił, że w 1998 r. u córki wnioskodawczyni nie zdiagnozowano schizofrenii paranoidalnej, stwierdzono objawy lękowe z elementami urojeniowymi, co stanowiło wstęp do rozwoju choroby. Stan zdrowia córki wnioskodawczyni w tym okresie nie świadczył o jej niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Nie jest możliwe w niniejszej sprawie precyzyjne określenie daty powstania u córki wnioskodawczynie niezdolności do samodzielnej egzystencji. Dokumentacja medyczna wskazuje, że niezdolność ta powstała w latach 1999-2001.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki regulowało rozporządzenie Rady Ministrów z 15 maja 1989 roku w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury dla pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi opieki, (DZ. U. z 1989 roku, 28, poz. 149).

Zgodnie z treścią § 1 powołanego rozporządzenia, art. 186 ust. 3 ustawy emerytalnej i wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 stycznia 2000 r. prawo do emerytury wcześniejszej z tytułu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki, przysługuje osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. które do dnia 31 grudnia 1998 r. spełniły łącznie następujące warunki: udowodniły okres składkowy i nie składkowy dla kobiet 20 lat i sprawują osobistą opiekę nad swoim dzieckiem, przy czym dziecko takie zostało być zaliczone do I grupy inwalidów (obecnie uznane za całkowicie niezdolne do pracy i niezdolne do samodzielnej egzystencji) bez względu na przyczynę chorobową, lub zostało zaliczone do II grupy inwalidów (obecnie całkowicie niezdolne do pracy) a niezdolność ta istnieje z powodu jednego ze stanów chorobowych wymienionych w ust. 3 § 1 powołanego rozporządzenia a inwalidztwo (niezdolność) istnieje od urodzenia lub powstało przed ukończeniem przez dziecko 18 roku życia.

Wnioskodawczynie zatem zachowałyby prawo do wcześniejszej emerytury gdyby spełniła wszystkie w/w warunki konieczne do uzyskania tego prawa na dzień 31 grudnia 1998 roku.

Natomiast zasadniczym warunkiem nabycia prawa do emerytury określonej w § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 roku w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki jest niemożność podjęcia pracy albo konieczność jej zaprzestania ze względu na stan zdrowia dziecka i konieczność sprawowania nad nim stałej opieki.

Nieuzasadnione jest stanowisko strony skarżącej, że przeprowadzone przed Sądem I instancji postępowanie dowodowe jest nie pełne i nie wyjaśniło istoty sprawy jaką jest data istnienia u córki wnioskodawczynie całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Decydującą okolicznością w niniejszej sprawie przemawiającą za możliwością uwzględnienia roszczenia jest przede wszystkim ustalenie czy do dnia 31 grudnia 1998 r., wnioskodawczynie sprawowała osobistą opiekę nad swoim dzieckiem i z tego powodu nie mogła kontynuować zatrudnienia. W tym zakresie orzecznictwo Sądu Najwyższego zarówno w orzeczeniu na które powołał się w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia, Sąd I instancji, z dnia 6 maja 2004 r. w sprawie II UK 3590/03 (OSNP 2004/23/408) i z dnia 3 marca 2005 r. w sprawie IUK 189/04 (OSNP 2006/1-2/23) jak i w orzeczeniu z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie II UK 297/03 (OSNP z 2005/1/11) jest jednolite i oznacza sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem wymagającym takiej opieki jako warunkującą przesłankę ubiegania się o prawo do przedmiotowego świadczenia przy równoczesnym stwierdzeniu wykluczenia istnienia tej przesłanki w razie pozostawania przez taką osobę w zatrudnieniu. W wyroku z dnia 27 kwietnia 2004 r. Sąd Najwyższy podał, że sprawowanie stałej opieki przez osobę korzystającą z wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów powołanego rozporządzenia oznacza wykonywanie tej opieki w sposób ciągły, codziennie, bez przerwy i w zasadzie całą dobę co wyklucza możliwość równoczesnego świadczenia pracy na podstawie stosunku pracy. Natomiast w orzeczeniu z dnia 6 maja 2004 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że warunkiem nabycia prawa do emerytury wcześniejszej określonej przepisami powołanego rozporządzenia jest niemożność podjęcia pracy albo konieczność jej zaprzestania ze względu na stan zdrowia dziecka i konieczność sprawowania nad nim stałej i ciągłej osobistej opieki.

Na tle powołanych orzeczeń Sądu Najwyższego w tego rodzaju sprawach ukształtowało się orzecznictwo sądowe, które przyjmuje jako przesłankę warunkującą nabycie prawa do przedmiotowego świadczenia, konieczność nie wykonywania zatrudnienia.

W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną jest to, że odwołująca się pozostawała w zasadzie nie przerwanie w zatrudnieniu od 1980 r. do 2010 r. Przerwanie przez nią zatrudnienia na cztery dni w 1998 r., nie może skutkować wystąpieniem przesłanki niemożności kontynuowania zatrudnienia z powodu stanu zdrowia dziecka.

A zatem zgodnie z literalnym brzmieniem § 1 ust. 1 powołanego rozporządzenia, matce która nie mogła lub nie może kontynuować zatrudnienia z powodu stanu zdrowia swojego dziecka przysługuje prawo do przedmiotowego świadczenia. Wnioskodawczyni powyższej przesłanki nie kontynuowania zatrudnienia na dzień 31 grudnia 1998 r. nie spełnia. A zatem nie spełnienie jednej z kumulatywnych przesłanek wymienionych w powyższych przepisach pozbawia ją prawa do przedmiotowego świadczenia.

Podnoszone bowiem w apelacji wszelkie argumenty strony skarżącej przemawiające za koniecznością świadczenia tej pracy nie stanowią przesłanek do nabycia tego świadczenia.

Nie mogą przemawiać za nabyciem prawa do w/w świadczenia podnoszone w apelacji okoliczności towarzyszące wykonywaniu tej pracy w nienormowanym systemie pracy w domu, przebywaniu przez wnioskodawczynię na zwolnieniu lekarskim od września do grudnia 1998 r.

Wnioskodawczyni bowiem pomimo ciężących na niej ciężkich obowiązków rodzinnych związanych z opieką nad chorym dzieckiem i trudnej sytuacji rodzinnej w związku z problemami małżeńskimi i odejściem męża, pracę cały czas świadczyła i to pracę odpowiedzialną wymagającą kwalifikacji zawodowych i zdolności psychofizycznych w tym zakresie, pozostawiając w zatrudnieniu pracowniczym i godziła na pewno z wielkim trudem wykonywanie pracy z opieką.

Z analizy akt osobowych załączonych do akt niniejszej sprawy wynika, iż wnioskodawczyni, która z wykształcenia jest inżynierem, w latach 1980-1987 pracowała na stanowisku specjalisty, w latach 1987-1991 r. na stanowisku kierownika działu produkcji, w latach 1991-1998 na stanowisku kierownika działu technicznego a od 1 stycznia 1999 r. na stanowisku zastępcy dyrektora.

A zatem przez większość swojego życia zawodowego wykonywała prace kierownicze, wymagające nie tylko znajomości danej branży czy dziedziny ale polegające na kontakcie z ludźmi, nadzorem nad ich pracą i kierowaniem .

Ustawodawca natomiast w w/w przepisach nie uzależnił przyznania prawa do przedmiotowego świadczenia, które jest świadczeniem wyjątkowym mającym zrekompensować matce opiekującej się dzieckiem, brak środków utrzymania wynikających z zatrudnienia, którego nie może kontynuować z powodu konieczności opiekowania się dzieckiem od jej trudnej sytuacji rodzinnej, jej stanu zdrowia czy posiadania przez nią statusu samotnej matki.

Wszelkie zatem podniesione w apelacji zarzuty dotyczące nie ustalenia stanu faktycznego w zakresie oceny stanu zdrowia jej córki syna oraz nie przeprowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie a w szczególności w zakresie ustalenia daty początkowej istnienia całkowitej niezdolności córki do pracy nie mają znaczenia dla oceny prawidłowości tego rozstrzygnięcia.

Należy jednak stwierdzić, iż powołane przepisy wymagają aby stan zdrowia córki wnioskodawczyni był oceniany do czasu ukończenia przez nią 18 roku życia tj. do 5 września 1996r.

Zgromadzony materiał dowodowy natomiast nie pozwala na uznanie, zgodnie ze stanowiskiem strony skarżącej, że przed tą datą, córka była całkowicie niezdolna do pracy lub niezdolna do samodzielnej egzystencji, z powodu choroby psychicznej. Wszelkie podnoszone w apelacji argumenty a dotyczące opisu funkcjonowania córki wnioskodawczyni, dotyczą pojęcia istnienia objawów chorobowych. Natomiast pomimo, że przepisy rozporządzenia posługują się pojęciem inwalidztwa, pojęcie to obecnie zostało zastąpione na podstawie obowiązującej ustawy emerytalnej (ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), pojęciem niezdolności do pracy, co oznacza, iż nie samo występowanie choroby powoduje istnienie takiej niezdolności a dopiero stopień naruszenia sprawności organizmu spowodowany tą chorobą.

A zatem nie ma znaczenia w niniejszej sprawie kiedy u córki wnioskodawczynie rozpoznano chorobę psychiczną w obecnej postaci a znaczenie ma to, kiedy ta choroba spowodowała takie naruszenie sprawności jej organizmu, że nie była zdolna do wykonywania jakiegokolwiek pracy i wymagała opieki ze strony innej osoby.

Trudno uznać, iż jak wynika z dowodów zebranych w sprawie oraz z apelacji iż córka, która samodzielnie chodziła do szkoły, przygotowywała sobie posiłki, robiła codzienną toaletę, samodzielnie się ubierała, robiła zakupy a przede wszystkim, zdała w maju 1998 r. maturę w powszechnym systemie nauczania, była w tym czasie niezdolna do wykonywania jakiegokolwiek pracy i wymagała opieki innej osoby.

Z wyjaśnień biegłego psychiatry wynika natomiast, iż córka wnioskodawczynie była całkowicie niezdolna do pracy i niezdolna do samodzielnej egzystencji po ukończeniu 18 roku życia. Natomiast jako datę powstania tej niezdolności należy przyjąć w świetle dokumentacji medycznej okres lat 1999-2001, kiedy to rozpoznano u niej schizofrenie paranoidalną.

Również nie uzasadnione są zarzuty naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów postępowania wymienionych w apelacji poprzez oddalenie wniosków dowodowych i przekroczenie przez Sąd przy ocenie materiału dowodowego zasady swobodnej oceny dowodów.

W sytuacji pozostawiania wnioskodawczynie w zatrudnieniu, wnioski dowodowe zawarte w apelacji a zgłaszane w postępowaniu przed Sądem I instancji nie mają znaczenia dla oceny prawidłowości rozstrzygnięcia tego Sądu oraz oceny zasadności roszczenia w świetle powołanych przepisów.

A zatem ich nie uwzględnienie na etapie postępowania pierwszo-instancyjnego nie powoduje w żaden sposób naruszenia przez ten Sąd wskazanych w apelacji przepisów postępowania.

A zatem ponowienie tych wniosków w apelacji uzasadnia ich nieuwzględnienie z uwagi na to, że ich przeprowadzenie nie ma znaczenia w niniejszej sprawie, gdyż z treści apelacji wynika, iż teza dowodowa zmierza do udowodnienia objawów choroby psychicznej występującej u córki wnioskodawczynie.

Nie uzasadniony jest również zarzut strony skarżącej naruszenia przez Sąd I instancji prawa materialnego - przepisu § 1 powołanego rozporządzenia poprzez błędne przyjęcie przez Sąd, że każde zatrudnienie, które uniemożliwiało sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem w sposób ciągły i nieprzerwany a także podjęcie pracy po ustaniu zatrudnienia wyklucza możliwość nabycia prawa do emerytury.

Podniesiony zarzut apelacji jest w zasadzie polemiką z treścią powołanego przepisu i zastosowaniem go wprost przez Sąd I instancji w niniejszej sprawie. Ponieważ wnioskodawczynie z przerwą jednodniową cały czas kontynuowała zatrudnienie, a zatem Sąd Okręgowy w żaden sposób nie dopuścił się w niniejszej sprawie naruszenia tego przepisu.

Z tych wszystkich względów uznając apelację za bezzasadną orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c.